

ПРЕДЛОГ

На основу члана 15 став 2 тачка 10 Закона о јавном здрављу ("Службени гласник Републике Србије", број 15/2016) и члана 42 став 1 тачка 4 Закона о правима пацијената ("Службени гласник РС", бр. 45/2013 и 25/2019 – др. закон), члана 3 став 1 тачка 4 Одлуке о образовању Савета за здравље ("Службени лист града Крушевца", бр. 10/13, 15/16 и 4/21) и члана 22 Статута града Крушевца ("Сл. лист града Крушевца", број 15/18 и 11/24),

Скупштина града Крушевца, на седници одржаној дана _____ 2025. године донела је

ЗАКЉУЧАК

I Усваја се Извештај о раду Савета за здравље града Крушевца у 2024. години.

II Закључак објавити у "Службеном листу града Крушевца".

Образложење

Чланом 15 став 2 тачка 10 Закона о јавном здрављу ("Службени гласник Републике Србије", број 15/2016) прописано је да Савет за здравље извештава надлежни орган јединице локалне самоуправе о свом раду у областима деловања јавног здравља.

Чланом 42 став 1 тачка 4 Закона о правима пацијената ("Службени гласник РС", бр. 45/2013 и 25/2019 – др. закон) прописано је да Савет за здравље подноси годишњи извештај о свом раду и предузетим мерама за заштиту права пацијената надлежном органу јединице локалне самоуправе.

Чланом 3 став 1 тачка 4 Одлуке о образовању Савета за здравље ("Службени лист града Крушевца", бр. 10/13, 15/16 и 4/21) прописано је да Савет за здравље подноси годишњи извештај о свом раду и предузетим мерама за заштиту права пацијената Скупштини и Министарству надлежном за послове здравља, а ради информисања и остваривања потребне сарадње и Заштитнику грађана Републике Србије и надлежним органима. Савет за здравље разматра извештаје саветника пацијената, прати остваривање права пацијената на територији Града и предлаже мере за заштиту и промоцију права пацијената.

Савет за здравље града Крушевца је на седници одржаној 14.02.2025. године разматрао и усвојио Извештај о раду Савета за здравље за 2024. годину који садржи спроведене активности Савета за здравље у области деловања јавног здравља, као и поступање саветника за заштиту права пацијената по приговорима. Савет је интензивно радио на праћењу здравља заједнице и угрожених популација како би се предупредили здравствени проблеми и дефинисале евентуалне даље мере ради унапређења бољег приступа одговарајућој здравственој заштити, као и континуирано

оцењивање квалитета и ефикасности здравствене заштите, која се прати у здравственим установама.

Са напред изнетог предлаже се доношење Закључка као у диспозитиву.

ГРАДСКО ВЕЋЕ ГРАДА КРУШЕВЦА

Број

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА

13/10

01/11

Иван Манојловић

На основу члана 15 став 2 тачка 10 Закона о јавном здрављу ("Службени гласник Републике Србије", број 15/2016), члана 42 став 1 тачка 4 Закона о правима пацијената ("Службени гласник РС", бр. 45/2013 и 25/2019 – др. закон), члана 3 став 1 тачка 4 Одлуке о образовању Савета за здравље ("Службени лист града Крушевца", бр. 10/13, 15/16 и 4/21) и члана 22 Статута града Крушевца ("Службени лист града Крушевца", број 15/18 и 11/24), Савет за здравље подноси Скупштини града Крушевца

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ САВЕТА ЗА ЗДРАВЉЕ У 2024. ГОДИНИ

Скупштина града Крушевца образовала је, као посебно радно тело, Савет за здравље ("Сл. лист града Крушевца", број 10/13, 15/16 и 4/21), а у складу са Законом о правима пацијената, Законом о јавном здрављу и Статутом града Крушевца.

Наведеном Одлуком прописано је да Савет за здравље има председника и десет чланова. Савет чине пет представника локалне самоуправе, представник здравствене установе Општа болница Крушевац, представник здравствене установе Дом здравља Крушевац, два представника Завода за јавно здравље, представник Филијале Републичког фонда за здравствено осигурање Крушевац и представник удружења грађана из реда пацијената (корисника услуга). Посебним Решењем Скупштина града Крушевца именовала је чланове Савета за здравље ("Сл. лист града Крушевца", број 18/24).

Када су у питању занимања председника и чланова Савета за здравље, председник и 6 чланова Савета су лекари. 1 члан је медицинска сестра и 3 члана Савета су дипломирани менаџер (директор Апотекарске установе Крушевац), дипломирани економиста (директор Филијале Републичког фонда за здравствено осигурање Крушевац) и професор хемије (представник удружења грађана).

Савет за здравље, обавља следеће послове у области јавног здравља:

- 1) међусекторску сарадњу, координацију, подстицање, организацију и усмеравање спровођења активности у области деловања јавног здравља на нивоу Града, заједничком активношћу са органима Града, носиоцима активности и другим учесницима у систему јавног здравља;
- 2) прати извештаје Завода за јавно здравље о анализи здравственог стања становништва на територији Града, који за то наменски определи средства у оквиру посебних програма из области јавног здравља из члана 14. Закона о јавном здрављу, као и предлаже мере за њихово унапређење, укључујући мере за развој интегрисаних услуга у Граду;
- 3) доноси предлог плана јавног здравља на нивоу Града, који усваја скупштина Града и прати његово спровођење кроз посебне програме из области јавног здравља;
- 4) иницира и прати спровођење активности промоције здравља и спровођења мера за очување и унапређење здравља, спречавања и сузбијања заразних и хроничних незаразних болести, повреда и фактора ризика на територији јединице локалне самоуправе кроз посебне програме из области јавног здравља;
- 5) даје мишљења на извештај о остваривању посебног програма у области јавног здравља, које доноси Град;

- 6) учествује у различитим областима деловања јавног здравља у кризним и ванредним ситуацијама из члана 11. Закона о јавном здрављу;
- 7) јача капацитете носилаца активности и учесника у областима деловања јавног здравља;
- 8) обавештава јавност о свом раду;
- 9) даје подршку раду и развоју носиоца активности и учесника у систему јавног здравља на територији Града, у складу са Законом о јавном здрављу;
- 10) извештава Скупштину и Завод за јавно здравље о свом раду у областима деловања јавног здравља.

Савет за здравље, обавља следеће послове у области заштите права пацијената:

- 1) разматра приговоре о повреди појединачних права пацијената на основу достављених и прикупљених доказа и утврђених чињеница;
- 2) о утврђеним чињеницама обавештава подносиоца приговора и пружаоца здравствене услуге на кога се приговор односи и даје одговарајуће препоруке;
- 3) разматра извештаје саветника пацијената, прати остваривање права пацијената и предлаже мере за заштиту и промоцију права пацијената;
- 4) подноси годишњи извештај о свом раду и предузетим мерама за заштиту права пацијената Скупштини и министарству надлежном за послове здравља, а ради информисања и остваривања потребне сарадње, извештај се доставља и Заштитнику грађана.

У 2024. години су одржане 3 седнице Савета за здравље и то петнаеста, шеснаеста и конститутивна седница Савета за здравље у новом сазиву.

Петнаеста седница Савета за здравље одржана је 19.02.2024. године. На седници је разматран и усвојен годишњи Извештај саветника за заштиту права пацијената за 2023. годину, као и Извештај о раду Савета за здравље у 2023. години. Разматрани су и Упитник о раду Савета за здравље у 2023. години и Упитник о раду саветника за заштиту права пацијената у 2023. години, а у складу са чланом 42. став 1. тачка 4) Закона о правима пацијената ("Сл. гласник РС", бр. 45/13, 25/19 - др. закон) којим је прописана дужност сваког Савета за здравље да подноси годишњи извештај о свом раду и предузетим мерама за заштиту права пацијената Министарству здравља. Годишњи извештај о раду доставља се и надлежном органу јединице локалне самоуправе и Заштитнику грађана, а на територији Аутономне покрајине и органу управе надлежном за послове здравља. С обзиром да форма годишњег извештаја Савета за здравље није прописана, у складу са препоруком Заштитника грађана о уједначавању извештавања Савета за здравље, Министарство здравља је сачинило јединствени Упитник о раду Савета за здравље, као модел по којем ће Савети за здравље свих јединица локалне самоуправе сачинити своје годишње извештаје Министарству здравља. Саставни део овог модела је и Упитник за саветника пацијената, који представља прилог Упитника о раду Савета за здравље, ради свеобухватности сагледавања заштите права пацијената на локалном нивоу. Такође је разматран и усвојен Финансијски план за спровођење активности из области друштвене бриге за јавно здравље за период јануар – март 2024. године. Наиме, на основу Одлуке о привременом финансирању града Крушевца за период јануар – март 2024. године ("Службени лист града Крушевца" бр. 21/23) опредељена су средства за спровођење активности из области друштвене бриге за јавно здравље, и то за штампање промотивног материјала Савета за здравље, израду Анализе здравственог стања становништва за 2023. годину и спровођење Јавног конкурса за финансирање пројеката од јавног интереса у области здравствене заштите. На овој седници је разматран и усвојен Годишњи програм рада Савета за здравље града Крушевца за 2024.

годину и донета је Одлука о изради Анализе здравственог стања становништва. Такође је разматран и годишњи Извештај о праћењу параметара животне средине (вода, ваздух, полен, земљиште, бука) који је сачињен од стране Завода за јавно здравље за 2023. годину.

Шеснаеста седница Савета за здравље је одржана 19.03.2024. године. На шеснаестој седници Савета за здравље је разматран и усвојен Финансијски план за спровођење активности из области друштвене бриге за јавно здравље у 2024. години, с обзиром да је донета Одлука о буџету града Крушевца за 2024. годину. Финансијски планом за 2024. годину су укупно опредељена средства у износу од 1.250.000 динара, и то: за штампање промотивног материјала Савета за здравље 100.000 динара, за израду Анализе здравственог стања становништва за 2023. годину 150.000 динара и за спровођење Јавног конкурса за финансирање пројеката од јавног интереса у области здравствене заштите 1.000.000 динара. Такође је донета Одлука о изради Анализе здравственог стања становништва у складу са износом који је опредељен Одлуком о буџету града, при чему је Одлука број 55/24 од 19.02.2024. године стављена ван снаге.

Конститутивна седница Савета за здравље је одржана 21.11.2024. године. Након конституисања Савета за здравље, избора заменика председника Савета за здравље и доношења Пословника Савета за здравље града Крушевца разматран је и усвојен тромесечни и шестомесечни Извештај о раду саветника за заштиту права пацијената. Такође је разматрана Анализа здравственог стања становништва града Крушевца за 2023. годину и утврђени су следећи предлози мера:

- Јасно дефинисање и спровођење проналатитетних мера и активности у циљу повећања рађања.
- Неопходно је веће ангажовање друштва за бригу о старијима кроз активности социјалне и здравствене заштите.
- Интензивирање промотивно - превентивних мера и активности и јасно делегирање задатака за спровођење стратегија са нагласком на мултисекторску сарадњу у циљу стављања под контролу фактора ризика, штетних навика и понашања (неправилна исхрана, физичка неактивност, пушење, гојазност, хипертензија и др.).
- Неопходна је свеобухватна примена националних стратегија, уредби и програма за превенцију и контролу хроничних незаразних болести, уз обезбеђење материјалних и кадровских ресурса.
- Неопходно је даље унапређење епидемиолошког надзора над заразним болестима уједначавањем критеријума и квалитета пријављивања, укључивањем приватног сектора у систем надзора, проширивањем дијагностичког спектра и убрзањем протока информација, развојем и унапређењем електронског сервиса за пријављивање заразних болести.
- Због распрострањености жаришта бројних зооноза (трихинелозе, хеморагијске грознице са бубрежним синдромом, лептоспироза) чији су резервоари глодари, јављања аутохтоних инфекција узрокованих вирусом западног Нила, који преносе комарци и раширености жаришта лајмске болести, коју препосе крпељи, неопходно је спроводити континуирану, систематску дератизацију и дезинсекцију на ширем подручју Града Крушевца.
- Због значаја вакцинације у спречавању и сузбијању заразних болести, неопходно је континуирано одржавати висок обухват свим вакцинама, без популационих и

територијалних разлика и даље унапређивати надзор над спровођењем обавезних имунизација.

- Континуираном едукацијом мотивисати становништво да спроводи опште превентивне мере и то, не само циљаним здравственим васпитањем које се спроводи у оквиру епидемиолошког испитивања или преко средстава јавног информисања, већ и штампањем различитих облика другог едукативног материјала.
- Како би се одржао и унапредио квалитет здравствене заштите неопходно је радити на ојачању свих ресурса, почевши од подржавања едукације кадрова, набавке нове и замене дотрајале опреме, па до увођења нових здравствених технологија. Такође, неопходно је ојачати и подстицати партнерство унутар свих нивоа здравствене заштите, као и са локалном заједницом.
- Неопходно је повећати одазив становништва на систематске прегледе и скрининге, као значајне мере у откривању болести и поремећаја у здрављу свих категорија становништва (деце, жена, радно активног становништва, старијих) како би се достигао пожељан обухват свих категорија становништва превентивним прегледима.
- Потребно је даље унапређење активности здравственог васпитања и промоције здравља усмерених на осетљиве популационе групе и здравствене проблеме који највише доприносе оптерећењу болестима становништва града Крушевца.
- Интензивирати континуирану едукацију деце, омладине, њихових родитеља, васпитача и планера организоване друштвене исхране о значају правилне исхране и смањењу свих чинилаца ризика повезаних са исхраном, као и значају смањења уноса соли.
- Израдити промотивне матријале за унапређење знања, ставова и понашања популације у циљу смањења превеликог уноса соли, значајног чиниоца ризика за развој повишеног крвног притиска и других хроничних незаразних болести.
- Јачати партнерску сарадњу свих субјеката који учествују у планирању, набавкама и припреми хране за децу и младе.
- Израдити стратешка документа за управљање квалитетом ваздуха, здравственом безбедношћу воде за пиће, воде за рекреацију и буком у животној средини.
- Успоставити јединствену методологију контроле, анализе и извештавања о чиниоцима животне средине неопходним за праћење стања животне средине и здравственог стања популације.
- Интензивирати континуиране едукације у циљу препознавања и елиминације опасности из животне средине које могу допринети обољевању становништва. Посебно значајне области едукације становништва су у вези са безбедним руковањем воде за пиће, поштовањем основних хигијенских принципа одржавања личне хигијене и придржавања прописаног јавног реда на базенима, јавним купалиштима и у стамбеним и јавним комуналним објектима.
- Иницирати креирање и спровођење посебних јавноздравствених програма у локалној заједници са циљем смањења утицаја опасности из животне средине на здравље становништва града Крушевца.
- Утврдити порекло опасних и штетних материја у земљишту узимајући у обзир геолошки састав земљишта.
- Наставити са редовним праћењем концентрација опасних и штетних материја у земљишту.

- Настојати да се мере превенције континуирано спроводе.
- У циљу смањења загађења ваздуха Града Крушевца потребно је:
  - Боља регулација проходности саобраћајница;
  - Одржавање комуналне хигијене;
  - Интезивирати активности на реализацији гасификације и топлификације града Крушевца;
  - Наставити са изградњом саобраћајних заобилазница и осавремењавањем постојећих градских саобраћајница уз побољшање регулације саобраћаја у граду;
  - Контрола издувних гасова из моторних возила приликом техничких прегледа возила;
  - Повећати динамику и број улица које би се редовно чистиле и прале;
  - Наставити са планским подизањем и одржавањем зелених површина и дрвореда у граду и формирањем заштитних зелених појасева између индустријских зона и градског подручја;
  - Забранили транспорт отпадних материја градским улицама које могу негативно утицати на загађеност ваздуха.
  - Наставити са праћењем утицаја загађености ваздуха на здравље људи и животну средину.
- У циљу смањења штетног утицаја буке на здравље становника града Крушевца потребно је:
  - Одредити тзв. црне, сиве и беле акустичне зоне.
  - Испитати утицај саобраћајне буке на здравље људи, који живе у прним акустичним зонама у односу на контролну групу (бела акустична зона града).
  - Спровести општрију контролу поштовања прописа о преусмеравању тешких возила на заобилазницу око града, односно забране саобраћаја таквих возила кроз градску зону.
  - Инсистирати на контроли буке коју емитују моторна возила при техничком прегледу и у свакодневном саобраћају.
  - Наставити са унапређењем саобраћајне инфраструктуре, мреже улица са аутоматском регулацијом саобраћаја и синхронизацијом рада семафора на појединим правцима.
  - Увести тајмере на семафорима који трају дуже од 1 минута посебно на раскрсницама са магистралним значајем.
  - Планирање и постављање зелених и заштитних појасева и распоређивање вишеспратних засада различитих дрвенастих, жбунастих врста и зимзеленог шибља дуж прометних саобраћајница, у циљу смањења нивоа комуналне буке.

Такође је разматран и донет Програм рада Савета за здравље за 2025. годину.

Рад Савета за здравље ће током 2025. године бити усмерен на јавно здравље и дефинисање формално - правног и планског оквира за унапређење свих области деловања јавног здравља, тако да ће у области јавног здравља бити предузете следеће активности:

- развијање међусекторске сарадње, координација, подстицање, организација и усмеравање активности у области деловања јавног здравља на нивоу града, заједничком активношћу са органима Града, носиоцима активности и другим учесницима у систему јавног здравља;

- праћење извештаја Завода за јавно здравље Крушевац о анализи здравственог стања становништва и предлагање мера за њихово унапређење;

- праћење активности промоције здравља и спровођење мера за очување и унапређење здравља;

- јачање капацитета носилаца активности и учесника у области деловања јавног здравља.

Савет за здравље града Крушевца ће спроводити активности у складу са Законом о јавном здрављу. Посебан акценат ће бити на активностима промоције здравља и мерама за очување и унапређење здравља, спречавање и сузбијање заразних и хроничних незаразних болести посебно, кроз подршку здравственом сектору и координацију активности на нивоу локалне самоуправе. Такође ће се спроводити активности промоције здравља, планско унапређење приступачности здравствене заштите (физичке и економске приступачности), планско унапређење доступности здравствене заштите, уз континуирано унапређење доступности и приступачности информацијама, вештинама за здрав живот и могућности здравог избора, као и континуирано спровођење превентивних прегледа и едукација.

Приоритет у раду Савета за здравље током 2025. године, биће реализација програма за унапређење свих области деловања јавног здравља у складу са Планом јавног здравља града Крушевца за период 2018-2025. године ("Службени лист града Крушевца", број 18/16).

Сагласно наведеном током 2025. године у области јавног здравља се планирају следеће активности:

УНАПРЕЂЕЊЕ ФИЗИЧКОГ, МЕНТАЛНОГ И СОЦИЈАЛНОГ ЗДРАВЉА СТАНОВНИШТВА

1. Смањење учесталости обољевања и умирања од водећих хроничних незаразних болести КВ, малигних болести и дијабетеса (ХНО)

Активност 1: Интензивирање постојећих активности на раном откривању фактора ризика за настанак водећих хроничних незаразних обољења

Активност 2: Унапређење квалитета рада служби ПЗЗ и СЗЗ у циљу раног откривања поремећаја здравља и настанка болести из групе хроничних незаразних обољења

Активност 3: Развој, спровођење и евалуација едукативних програма и здравствено васпитних кампања на сузбијању фактора ризика за хронична незаразна обољења

Активност 4: Контрола спровођења и поштовања Закона о заштити становништва од изложености дуванском диму на подручју Града

Активност 5: Израда годишње публикације о здравственом стању становништва.

2. Повећање обухвата циљних група становништва организованим скрининг прегледом на малигне болести

Активност 1: Мобилисати и мотивисати учеснике да узму учешће у скрининг програмима кроз здравствено васпитни рад изабраног лекара, патронажне сестре, сестре која позива на скрининг, кроз разна предавања, посредством локалних медија итд. у циљу већег одзива

Активност 2: Доедукација лекара – уједначити стручно методолошки приступ у конкретном спровођењу програма за рано откривање рака

Активност 3: Убрзати кретања учесника у скринингу кроз систем здравствене заштите, као и враћање информација са секундарног на примарни ниво здравствене заштите.

ОЧУВАЊЕ ЗДРАВЉА ПОСЕБНО ОСЕТЉИВИХ ГРУПА СТАНОВНИШТВА

Активност 1: Мапирање посебно осетљивих група становништва по обележјима (старост, национална припадност, инвалидитет)

Активност 2: Бесплатно, доступно и поверљиво тестирање и саветовање младих у вези пољно преносивих болести

Активност 3: Информисање младих о раду и активностима Саветовалишта за младе Дома здравља Крушевац и Саветовалишног центра за децу, младе и родитеље Крушевац

Активност 4: Креирање и реализација нових услуга за помоћ младима у одрастању (волонтеризам, едукација младих, спорт, креативне радионице, коришћење интернет мрежа за младе, телефонских и интернет саветовалишта)

Активност 5: Увођење у програмску активност средстава јавног информисања – прилози о здравим стилевима живота.

УНАПРЕЂЕЊЕ ПРОМОТИВНИХ И ПРЕВЕНТИВНИХ АКТИВНОСТИ У СПРЕЧАВАЊУ БОЛЕСТИ

1. Унапређење активности у обележавању дана из Календара здравља

Активност 1: Формирање координационог тима за обележавање дана из Календара здравља

Кампања борбе против пушења

Кампања "Недеља здравља уста и зуба"

Кампања правилне исхране

Унапређење менталног здравља

Унапређење здравља срца

Превенција малигних обољења.

УНАПРЕЂЕЊЕ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И РАДНЕ ОКОЛИНЕ

1. Мониторинг параметара животне средине и процена њиховог утицаја на здравље

Активност 1: Мониторинг параметара животне средине са свеобухватним годишњим извештајем о стању животне средине

Активност 2: Правовремена дезинсекција и дератизација.

УНАПРЕЂЕЊЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ И ФУНКЦИОНИСАЊА ЗДРАВСТВЕНОГ СИСТЕМА

1. Унапређење облика пружања здравствене заштите (Кућно лечење патронажа)

Активност 1: Континуирани и плански организовати обиласке старих у разумењем сеоским подручјима и мапирати њихове потребе

Активност 2: Формирање здравствене услуге дневног боравка кроз рад Клубова за старе

УНАПРЕЂЕЊЕ ПОСТУПАЊА У КРИЗНИМ И ВАНРЕДНИМ СИТУАЦИЈАМА

1. Очување свих ресурса и подизање нивоа мобилности у кризним и ванредним ситуацијама

Активност 1: Опремање хигијенско-епидемиолошке екипе за брзо деловање у ванредним ситуацијама

Активност 2: Мониторинг алтернативних извора водоснабдевања (јавне чесме ван система централног водоснабдевања, артерски бунари и др.)

Активност 3: Опремање колектора за организовање акција добровољног давања крви

Активност 4: Опремање екипе за евакуацију, тријажу и збрињавање која делује у оквиру Окружне јединице за деловање у несрећама

Активност 5: Мониторинг и стално спровођење дезинсекције и дератизације

Активност 6: Мониторинг и операбилност здравственог система на заразне болести.

Наведене активности ће Савет за здравље спроводити у сарадњи са Заводом за јавно здравље и свим другим релевантним актерима.

Савет за здравље ће обављати следеће активности:

- Редовно пратити извештаје Завода за јавно здравље Крушевац о анализи здравственог стања становништва на територији града и предлагати мере за његово унапређење
- Давати мишљење на извештаје о остваривању посебних програма у области јавног здравља, које доноси Град
- Јачати капацитете носилаца активности и учесника у областима деловања јавног здравља
- Учествовати у различитим областима деловања јавног здравља у кризним и ванредним ситуацијама, посебно кроз подршку здравственом сектору и координацију активности на нивоу локалне самоуправе,
- Обавештавати јавност о свом раду,
- Давати подршку раду и развоју носиоца активности и учесника у систему јавног здравља на територији града у складу са Законом о јавном здрављу
- Подносити Извештај о раду и предузетим мерама Скупштини града, Градском већу, Заводу за јавно здравље у областима деловања јавног здравља.

У оквиру имплементације Плана јавног здравља ће бити расписан Јавни конкурс за финансирање програма и пројеката од јавног интереса у области здравствене заштите који је усмерен на организације цивилног друштва.

У области заштите права пацијената активности Савета за здравље Града Крушевца у наредном периоду биће усмерене на:

- разматрање приговора о повреди појединачних права пацијената на основу достављених доказа и утврђених чињеница;
- разматрање извештаја саветника пацијената, праћење остваривања права пацијената и предлагање мера за заштиту права пацијената;
- подношење годишњег извештаја о раду Савета за здравље града Крушевца Скупштини града Крушевца, министарству надлежном за послове здравља и Заштитнику грађана,
- обавештавање јавности о раду Савета за здравље.

Други послови и задаци у циљу унапређења здравља становништва и здравственог система у складу са Пословником о раду Савета за здравље биће усмерени на:

- Праћење и координацију рада установа примарне здравствене заштите;
- Унапређење приступачности и уједначености коришћења примарне здравствене заштите на територији града
- Предлагање и предузимање мера са крајњим циљем унапређења ефикасности рада и задовољства корисника

- Утврђивање приоритета у здравственој заштити и брига о њиховом спровођењу
- Унапређење сарадње са свим релевантним институцијама и организацијама, као и послове и задатке усмерене на унапређење здравља становништва и здравственог система града Крушевца у складу и на начин одређен одредбама Пословника о раду Савета за здравље.

Током 2024. године није било подношења приговора Савету за здравље.

Савет за здравље је разматрао тромесечни, шестомесечни и годишњи извештај Саветника за заштиту права пацијената.

ПРОМОТИВНЕ АКТИВНОСТИ САВЕТА ЗА ЗДРАВЉЕ

Савет за здравље је Предшколској установи "Ната Вељковић", као и свим основним и средњим школама на територији града Крушевца доставио постере "Пирамида правилне исхране" који су штампани у оквиру активности Савета за здравље.

Поводом обележавања Светског дана хране, представници Савета за здравље и Градске управе града Крушевца су обишли две сеоске школе, и то: ОШ "Свети Сава" Читлук и ОШ "Васа Пелагић" Падуж, издвојено одељењу у Шапиловцу.

Великим трудом и залагањем ученика, родитеља и наставног особља, организована је изложба здраве хране у наведеним школама. Ученици и родитељи заједно са својим учитељима су донели припремљену здраву храну и формирали своје штандове, при чему је, поред дегустације хране, било и речи о њеној припреми, састојцима, хранљивој вредности. Ова манифестација је и медијски пропраћена.

АКТИВНОСТИ САВЕТНИКА ЗА ЗАШТИТУ ПРАВА ПАЦИЈЕНАТА

У 2024. години, саветник за заштиту права пацијената је у складу са својим овлашћењима, наставио рад на заштити и унапређењу права из области здравствене заштите са посебним нагласком на усмено пружање информација и правних савета, односно на поступање по приговорима пацијената за сваки случај појединачно.

Годишњи Извештај о раду саветника за заштиту права пацијената за 2024. годину, обухвата анализу о врсти права пацијената на чије се кршење пацијенти најчешће жале, са назнаком колико је од тога било основаних, а колико неоснованих приговора, анализу на које се установе и њихове организационе јединице пацијенти најчешће жале, у којој мери су здравствене установе поштовале рокове у поступку по приговору и у којој мери су учиниле напор да се унапреди поштовање права пацијената у тој средини, као и број правних савета и информација због којих су се грађани града Крушевца обраћали саветнику пацијената за помоћ.

Одредбом чл. 39. Закона о правима пацијената, прописано је да саветник пацијената обавља послове заштите права пацијената по поднетим приговорима и пружа потребне информације и савете у вези са правима пацијената.

У 2024. години је саветник за заштиту права пацијената евидентирао укупно **32 писана приговора**. Од наведеног броја приговора, саветник пацијената није био надлежан за поступање у 4 случаја због стварне ненадлежности и у једном случају због месне ненадлежности, те је исте проследио надлежном органу - Сектору за инспекцијске послове у Крагујевцу и Нишу, док је у још по два случаја, али након спроведеног поступка, такође приговоре доставио директору Дома здравља Крушевац на даљу надлежност и поступање. Такође, у 13 случајева подносиоци су одустали због благовременог предузимања мера,

односно због постојања формалних недостатака приговора за које је затражена допуна, а која није отклоњена у законском року.

Најзад, у једном случају поводом приговора који је достављен свим службама које се налазе у згради Основног суда у Крушевцу (Служба за бесплатну правну помоћ и Омбудсман), а из којег се јасно могло утврдити да не задовољава критеријуме озбиљности потребне за даљу обраду, на основу детаљног прегледа, закључено је да садржај поднеска не одражава озбиљне чињенице нити се темељи на релативним основама које би захтевале даљу службену интервенцију, те се овај приговор није узео у даљи поступак, већ је сачињена службена белешка.

Табела 1а - Поступање по поднетим приговорима - примарни ниво здравствене заштите:

У - укупан број приговора, О - основаних, Н - неоснованих

Дом здравља Крушевац	Квалитет			Доступност			Информације			Време			Слободан избор		
	У	О	Н	У	О	Н	У	О	Н	У	О	Н	У	О	Н
Велики Шпиљеговац	1	0	1												
Дечији диспансер							1	1	0				1	1	0
Дијагностички	1	1	0												
СХМП	2	2	0												
Бивоље	1	1	0												
Расадник	1	1	0												
Радиологија				1	0	1				1	0	1			

Табела 1б - Поступање по поднетим приговорима - секундарни ниво здравствене заштите:

У - укупан број приговора, О - основаних, Н - неоснованих

Општа болница Крушевац	Квалитет			Безбедност		
	У	О	Н	У	О	Н
Неурологија	2	0	2			
Хирургија	2	0	2	1	1	0

У извештајном периоду извршена је анализа и поступање по укупно 15 приговора. Од тога 8 приговора су основана, а 7 неоснована.

У 13 случајева подносиоци су одустали од приговора пре окончања поступка јер су здравствене установе предузеле мере којима су исправљене грешке у корист пацијената, док у 7 случајева није извршена исправка приговора у року.

Дакле, 13 приговора је успешно решено путем медијације.

Број поднетих приговора по основу права:

- Право на информације - 1 приговор
- Право на квалитет пружања здравствене услуге - 10 приговора
- Право на доступност - 1 приговор
- Право на слободан избор - 1 приговор
- Право на поштовање пацијентовог времена - 1 приговор
- Право на безбедност - 1 приговор.

Број усмених притужби и датих савета у 2024. години, разврстаних по правима на која су се односили:

Пацијентово време: 73
Доступност: 46
Слободан избор лекара: 22
Квалитет здравствених услуга: 98
Листа чекања: 8
Друго стручно мишљење: 5
Обавештење: 15
Привођење без пристанка: 8
Копија медицинске документације: 17
Информације о правима: 18
Поверљивост: 8
Право на приговор: 7
Приватност: 10
Право детета у стационарним установама: 1
Накнада штете: 7.

Квалитет здравствених услуга: Највећи број притужби односио се на квалитет прегледа и лечења, где су пацијенти често изражавали сумњу у стручност прегледа, некоректно поступање или незаинтересованост здравствених радника.

Пацијентово време: Честе жалбе на дуго чекање за преглед, преусмеравање пацијената и недовољну организацију термина.

Доступност: Проблеми са заказивањем термина код специјалиста, попут кардиолога, реуматолога, неуролога и ендокринолога.

Слободан избор лекара: Пацијенти су наилазили на компликације приликом избора изабраног лекара, што укључује потребу за додатним одобрењем од стране лекара.

Право на привођење без пристанка пацијента. Углавном је било пацијената који су сматрали да је одредба о привођењу злоупотребљена те да су се неоправдано нашли на лечењу на психијатрији. Истовремено и чланови породице пацијената са менталним сметњама (зависници од наркотика или алкохола), неретко су се обраћали због угрожавања сигурности или насиља у породици.

Месец	Број пружених информација
Јануар	28
Фебруар	34
Март	24
Април	37
Мај	17
Јун	22
Јул	21
Август	24
Септембар	30
Октобар	33
Новембар	37
Децембар	36
Укупно	343

У извештајном периоду евидентирано је 343 усмених притужби и захтева за савет од стране пацијената, које су се углавном односиле на различите аспекте здравствене заштите. Било је пацијената који су се обраћали за помоћ са сложенијим проблемима долазећи лично у канцеларију саветника за заштиту права пацијената – 121. Значајан број пацијената је истакао проблем дугих листа чекања за специјалистичке прегледе, дијагностику и лечење. Већи број пацијената затражио је помоћ телефонским путем – укупно 222.

У извештајном периоду, Савет за здравље се састајао, између осталог, како би се кроз извештај саветника пацијената упознао са најчешћим проблемима са којима се пацијенти суочавају. На основу тога, Савет разматра те проблеме и увиђа њихову могућу системску решивост. У том контексту, једно од кључних питања које се наметнуло јесте стање у Служби за радиолошку дијагностику Дома здравља Крушевац, које је у извештајној години имало директан утицај на доступност и квалитет здравствене заштите пацијената.

У току 2024. године, у овој Служби обављено је укупно **10.709 радиолошких прегледа**. Временски норматив износи 15 минута за графију у једном правцу и 30 минута за графије у два правца. По нормативу, максималан број прегледа у оквиру 6 радних сати износи 6.288. Поред тога, укупно је обављено **6.118 ултразвучних прегледа**. Временски норматив износи 30 минута по прегледу, што значи да је по нормативу могуће обавити 2 882 прегледа у расположивом радном времену.

Такође, укупно је обављено и **3.546 мамографских прегледа**, од чега **1.046 у оквиру скрининга**. Скрининг мамографије су од посебног значаја, будући да је Дом здравља Крушевац носилац овог програма. Норматив за мамографију је 15 минута по прегледу, што значи да се у оквиру радног времена од 6 сати, уз паузу од 30 минута, може обавити 22 прегледа дневно по радиологу.

Међутим, тренутно радиолошка служба Дома здравља Крушевац функционише са **3 радиолога и 8 радиолошких техничара**. Анализа броја обављених прегледа и норматива јасно указује на преоптерећеност кадра, што има директан утицај на:

- *Доступност здравствених услуга пацијентима*
- *Квалитет дијагностичких процедура*
- *Поштовање времена пацијената у оквиру система здравствене заштите.*

Иако се Служба за радиологију у сарадњи са саветником пацијената труди да излази у сусрет пацијентима, посебно онколошким пацијентима који имају приоритет, кроз сарадњу се решавају појединачни проблеми, али је Савет закључио да мањак кадра и преоптерећеност радиолошке службе може довести до већег броја приговора у будућности, без обзира на медијацију којом су проблеми до сада успешно решавани.

Након излагања проблема, Савет је уз консултацију председнице Савета, која је иначе радиолог у тој служби, донео закључак да је потребно приказати тренутне капацитете службе и обавестити вишу инстанцу.

Подаци из 2024. године, јасно указују на обим посла и оптерећење службе:

- **10.709 радиографских прегледа,**
- **6.118 ултразвучних прегледа,**
- **3.546 мамографских прегледа (од тога 1.046 у оквиру скрининга).**

Недостатак кадра утиче на квалитет здравствене заштите и друга права пацијената, а посебно забрињава могућност да ће због преоптерећености радиолога штету трпети онколошки пацијенти којима је брза и прецизна дијагностика од пресудног значаја.

С обзиром на дефицит радиолога и велику фреквенцију прегледа, неопходно је да Министарство здравља Републике Србије размотри повећање броја радиолога у Дому здравља Крушевац, као и додатну подршку скрининг програмима који су од кључног значаја за рано откривање обољења.

Овај проблем је системске природе и захтева благовремену реакцију како би се одржао стандард здравствене заштите и унапредило право пацијената на благовремену дијагностику.

Савет за здравље наглашава да су пацијенти приоритет, али да због тренутног оптерећења постоји реална забринутост да се квалитет здравствене заштите неће моћи одржати на жељеном нивоу без додатног кадра. У том смислу, Савет за здравље предлаже следеће мере за унапређење рада радиолошке службе:

1. Повећање броја радиолога кроз запошљавање додатног кадра или премештај из мање оптерећених установа

2. Унапређење техничке подршке и реорганизацију распореда прегледа како би се оптимизовало време рада

3. Организацију додатних термина у сарадњи са Општом болницом, како би се смањила листа чекања и растеретила служба Дома здравља.

Неопходно је да Министарство здравља размотри ове предлоге како би се одржао стандард здравствене заштите и унапредило право на благовремену дијагностику пацијентима. Улагање у кадрове и реорганизацију посла може дугорочно побољшати квалитет здравствених услуга и смањити оптерећење радиолошке службе. Истовремено, унапређење капацитета радиолошке службе допринело би повећању задовољства пацијената, што је и циљ Закона о правима пацијената.

Савет за здравље града Крушевца ће наставити са активностима на очувању и унапређењу здравља становништва и промоцији заштите права пацијената.

Број 52/25

ПРЕДСЕДНИЦА САВЕТА
ЗА ЗДРАВЉЕ

др Рада Јоксимовић Змејкоски